



موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

تحلیل تجارت ماهانه (مهر ماه)

ویرایش اولیه - غیر قابل انتشار

هرگونه استفاده از گزارش منوط به دریافت مجوز از موسسه/سازمان متقاضی خواهد بود.

بهمن ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

تحلیل تجارت ماهانه (مهر ماه)

بهمن ۱۴۰۲

گروه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی خارجی

تهیه‌کننده: دکتر حسن ثاقب؛ دکتر فائزه مرادی حقیقی

ناظر علمی: دکتر علی زاهدطلبان

بهره‌بردار: وزارت صنعت، معدن و تجارت

[شماره]

[تاریخ]

شماره و تاریخ ثبت مرکز اسناد موسسه:

شماره TrinDoc. No. :TrinDoc.

چکیده

صادرات و واردات در مهرماه به ارزش ۴۲۱۹ میلیون دلار نسبت به سال قبل ۱۰.۲ درصد رشد، همچنین نسبت به ماه قبل ۰.۳ درصد رشد داشته است. واردات نیز به ارزش ۵۵۱۴ میلیون دلار نسبت سال قبل ۱۷.۵ درصد رشد، اما نسبت به ماه قبل ۱.۲- درصد کاهش یافته است. در مجموع ۷۰ درصد ارزش صادرات متعلق به گروه محصولات معدنی (۳۵.۶ درصد)، فلزات معمولی و مصنوعات (۱۷.۲ درصد) و محصولات صنایع شیمیایی (۱۶.۲ درصد) بوده است. ۱۴.۹ درصد از صادرات هفت ماهه متعلق به عملکرد مهرماه است. از این میان بیشترین سهم عملکرد صادراتی مربوط به گروه‌های کالایی محصولات معدنی (۴.۹ درصد)، صنایع شیمیایی (۲.۷ درصد)، فلزات معمولی و مصنوعات (۲ درصد)، محصولات نباتی (۲ درصد) و مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده (۱.۴ درصد) بوده است. بر اساس عملکرد صادراتی مهرماه، دو گروه عمده محصولات معدنی و صنایع شیمیایی در مجموع ۷۵ درصد تناژ صادراتی و ۵۲ درصد ارزش سبد صادراتی کشور را به خود اختصاص داده‌اند. ارزش واحد صادراتی آنها به ترتیب با ۲۲۱ دلار و ۳۵۱ دلار در تن، کمتر از متوسط ارزش واحد کل صادرات (۳۵۹ دلاردرتن) در مهرماه بوده است که حاکی از نقش و اهمیت این دو گروه کالایی در قیمت واحد صادراتی کشور است. رشد صادرات هفت ماهه با افزایش ۲۰۷ قلم کالا و ۳ بازار جدید و دستیابی به ارزش ۲۸۳۴۳ میلیون دلاری و عرضه ۳۸۷۲ قلم کالا به ۹۴ بازار مختلف همراه شده است. همچنین رشد واردات در این دوره با افزایش تنوع کالایی با ۴۸۰۶ قلم و تنوع مبادی وارداتی با ۱۱۴ کشور همراه بوده است که مجموع ارزش واردات را به ۳۵۹۶۵ میلیون دلار رسانده است. در مجموع با توجه به الگوی تجارت خارجی کشور، تنوع کالاها و بازارها در واردات بیش از صادرات است. در هفت ماهه نخست، گروه ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و ادوات برقی با صادراتی به ارزش ۷۶ میلیون دلار و با تنوع ۷۳۸ قلم کالایی، متنوع‌ترین سبد صادراتی کشور در میان گروه‌های مختلف بوده است. پس از آن گروه فلزات معمولی و مصنوعات با ۸۰ قلم کالا و سپس ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و ادوات برقی با ۴۷ قلم کالا در رتبه بعدی قرار دارد.

آمار و شاخص‌های تجاری کشور در مهر ماه و هفت ماهه سال ۱۴۰۲ به تفکیک قسمت‌های ۲۱ گانه طبقه‌بندی کالای HS

قسمت های ۲۱ گانه HS	شرح هر قسمت	صادرات														واردات										تراز تجاری			
		مهر ماه ۱۴۰۲							هفت ماهه نخست ۱۴۰۲							مهر ماه ۱۴۰۲					هفت ماهه نخست ۱۴۰۲					ماه ۷	نخست		
		ارزش (میلیون دلار)	سهم %	سهم وزن %	ارزش %	نرخ رشد %		تغییر تنوع	ارزش (میلیون دلار)	سهم %	سهم وزن %	ارزش %	نرخ رشد %		تغییر تنوع	ارزش (میلیون دلار)	سهم %	سهم وزن %	ارزش %	نرخ رشد %	تغییر تنوع								
						نسبت به سال قبل	نسبت به سال قبل						نسبت به سال قبل	نسبت به سال قبل															
۵	محصولات معدنی	۱۵۰۴	۳۵.۶	۵۷.۹	۲۲۱	-۱۲.۶	۲۵.۱	۱۰۹۰۰	۱۱.۳	۱۴۲	۱۵	۸۲	۷	۴.۹	-۵	۹۳	۵.۷	۱.۷	۹۳	۱۳.۶	۱۳.۱	۸۱۷	-۰.۵	۹۸	۹	۵۱	۰	۱۴۱۱	۱۰۰۸۴
۱۵	فلزات معمولی و مصنوعات	۷۲۴	۱۷.۲	۹.۳	۶۶۲	-۱۳.۰	-۱۱.۳	۵۵۳۷	۰.۰	۴۶۲	۸۰	۸۷	-۲	۲.۲	-۳	۳۰.۲	۵.۵	۵.۵	۱۷.۲	-۳.۵	۱۷.۲	۲۰۲۳	۲.۰	۵۴۰	-۸	۶۳	۴	۴۲۲	۳۵۱۴
۶	محصولات صنایع شیمیایی	۶۸۴	۱۶.۲	۱۶.۶	۳۵۱	۱۳.۶	-۲.۱	۴۱۸۰	-۲۱.۸	۴۸۷	-۱۹	۹۷	-۲	۲.۷	-۲	۷۹۵	۱۴.۴	۱۰.۹	۲۲.۴۹	۴۰.۵	۲۲.۴۹	۳۹۶۷	۶۶.۶	۹۷۸	-۲	۸۴	۷	-۱۱۱	۲۱۲
۷	مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده	۴۱۰	۹.۷	۳.۲	۱۰۰۷۹	-۰.۲	۲۱	۲۸۱۷	-۱۹.۴	۲۵۹	۱۱	۹۲	۵	۱.۴	۳	۲۷۰	۴.۹	۳.۰	۲۷.۸۹	-۴.۹	۲۷.۸۹	۱۶۶۸	۲۲.۰	۹.۴	۳	۳۴۰	۳	-۳	۱۱۳۸
۲	محصولات نباتی	۳۷۱	۸.۸	۴.۷	۶۶۹	۸۲.۳	۴۸.۴	۱۶۶۶	۲۱.۴	۲۹۷	۳۴	۹۷	۳۴	۱	۲۰	۲۲	۱۵.۴	۳۹.۵	۵۳.۰	۴.۱	-۱۸.۵	۶۱۱۱	-۱۳.۷	۱۲۲	-۱۱	۷۳	۹	-۴۴۴۵	
۱۳	مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان	۱۰۸	۲.۶	۵.۸	۱۶۰	۵۷.۴	۲۱.۸	۵۳۸	۱۲.۵	۱۸۶	۱۰	۹۰	۳	۰.۴	۱۰	۳۵	۰.۶	۰.۶	۲۱۵۶	-۱۸.۷	-۱۱.۳	۲۴۷	۱۱.۸	۱۴۵	-۲	۴۹	۵	۲۹۲	
۴	محصولات صنایع غذایی	۱۰۷	۲.۵	۱.۱	۸۰۶	۱.۱	۲۵.۵	۴۴.۵	۲۴.۷	۱۴۷	۲۱	۱۰۵	۱۰	۰.۴	-۱	۱۸۷	۳.۴	۶.۹	۸۳۱	-۳.۰	-۳۱.۵	۹۵۲	-۱۹.۳	۷۵	۱	۵۴	۲	-۳۴۳	
۱	حیوانات زنده؛ محصولات حیوانی	۹۴	۲.۲	-۰.۶	۱۳۸۸	-۱۱.۶	۱۲.۳	۷۱۰	۲۷.۶	۱۱۳	-۸	۶۲	۵	۰.۳	-۴	۱۰۷	۱.۹	-۰.۷	۱۳۸۴۹	۲۱.۲	۸۷.۰	۴۴۱	۵۹.۳	۲۴.۶	۶	۴۰	۶	-۲۶۹	
۱۶	ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و ادوات برقی	۷۶	۱.۸	-۰.۲	۳۸۸۲	-۱۵.۸	۳۲.۵	۵۴۹	-۴.۵	۷۳۸	۴۷	۷۷	-۴	۰.۳	-۱	۱۴۸۱	۲۶.۹	۳.۳	۱۳۸۴۹	۵.۹	۱۳۸۴۹	۹۵۶۴	۴۳.۳	۲۴.۶	۱۲	۸۰	۱	-۱۴۰۴	
۱۱	مواد نسجی و مصنوعات از این مواد	۶۵	۱.۵	-۰.۲	۲۰۱۹۶	-۳۷.۶	-۹.۹	۳۶۷	-۰.۳	۳۷۵	۵	۸۷	۵	-۱.۰	-۳	۱۵۸	۲.۹	۱.۶	۳۰۷۹	-۱۳.۲	-۱۳.۲	۱۱۲۴	۴.۲	۴.۱	۳۲۶	۰	۵۰	-۹۳	
۱۷	وسایل نقلیه و تجهیزات ترابری	۲۸	۰.۷	-۰.۱	۴۰۱۴	۵۹.۷	۱۳۴.۳	۱۱۳	۷۳.۵	۱۱۶	۹	۴۱	-۷	۰.۲	۱۷	۲۵۵	۴.۶	-۰.۸	۹۹۵۶	۵.۱	۲۴.۱	۱۴۵۹	۵.۲	۱۷۱	۷	۴۹	۴	-۲۲۷	
۲۰	کالاها و مصنوعات گوناگون	۱۲	۰.۳	۰.۰	۲۰۴۷۲	-۱۲.۲	۲۵.۶	۱۲۵	-۳.۶	۱۲۵	-۷	۵۸	-۴	۰.۴	۶	۲۸	۰.۵	-۰.۲	۵۴۵۰	-۱.۶	-۱.۶	۴۴۶	۱.۸۸	۴۴.۶	-۱۰	۱۱۸	۲	-۱۰۳	
۹	چوب و اشیای چوبی؛ مصنوعات	۸	۰.۲	-۰.۱	۴۶۷	۲۱.۴	۹.۸	۵۴	-۲۵.۸	۷۴	-۱۹	۴۰	-۳	۰.۳	۱	۴۸	۰.۹	۲.۸	۵۳۲	۵۶.۰	۱۱.۱	۳۴۳	۲۹.۷	۶۲	۴	۲۶	-۳	-۲۸۹	
۱۰	خمیر چوب یا سایر مواد الیافی سلولزی	۸	۰.۲	-۰.۱	۷۴۲	-۹.۲	-۲۹.۳	۷۱	-۱۰.۹	۸۹	۸	۵۳	۶	۰.۳	۱۰	۱۱۶	۲.۱	۲.۹	۱۲۲۶	۲.۹	-۱۲.۵	۷۷۶	۳.۲	۱۱۵	۱	۴۷	-۱	-۷۰۵	
۱۲	کفش، کلاه، چتر آفتابی، عصا	۷	۰.۲	۰.۰	۱۰۹۸	۱۷.۴	-۲.۳	۵۱	۷.۰	۳۸	۲	۳۹	۲	۰.۲	-۳	-	۰.۰	۰.۰	۳۱۰۵	-۸۵.۵	-۷۹.۸	۲	۸.۳	۱۴	۱	۹	۲	۴۹	
۸	پوست خام، چرم، اشیای ساخته شده	۴	۰.۱	۰.۰	۱۰۶۴	۱۰۰	۴.۸	۳۴	۹.۴	۴۲	۰	۳۹	۰	۰.۳	۱	۱۰۶	۱.۹	۱.۰۶	۱۴۸۸	۴۰۰.۶	۱۴۸۸	۳	۸۰۷.۳	۱۰	۲	۱۰	۴	۳۱	
۳	چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی	۴	۰.۱	-۰.۰	۷۸۲	۳۹.۳	۳۹.۶	۲۱	-۳.۹	۲۴	۹	۲۶	۵	۰.۵	-۲۱	۱۸۳	۳.۳	۴.۶	۱۲۳۷	-۶۰.۶	-۹.۵	۱۸۴۳	۱۸۴۳	۳۱.۳	۳۲	-۱	۳۳	-۳	-۱۸۲۲
۱۴	سنگ‌ها و فلزات گرانبها	۳	۰.۱	-۰.۰	۹۴۴.۴۹	-۳۶.۰	۴۵۹۷۶.۵	۲۹	۱۱.۰	۱۲	۳	۱۳	۴	۰.۴	۱۴۲	۰.۰	۱.۹	۱۰.۶	۴۳۱۸۱۰	-۴۵.۸	-۴۵.۸	۵۷۹	۱۳۰۰۶۶۵	۲۹۹۶۸	۷	۱۴	۸	-۵۴۹	
۱۸	آلات و دستگاه‌های اپتیک، عکاسی	۱	۰.۰	۰.۰	۵۰۶۹	-۱۳.۶	۲۰.۶	-۴۷.۴	۱۰	۱۱۵	۹	۳۹	۱	۰.۳	-۱۴	۱۴۲	۲.۶	۱.۱	۷۳۶۶۱	-۱۱.۵	-۱۱.۵	۹۶۹	۲۱.۷	۱۹.۸	-۹	۳۳۵	-۴	-۹۵۹	
۲۱	اشیای هنری، کلکسیون یا عتیقه	۰	۰.۰	۰.۰	۴۰۴۹	۹۵.۹	۷۵۸.۷	۱	-۲۱.۹	۱۰	-۳	۲۰	-۱	۰.۳	۱۷	۳۵۸	۶.۵	۱.۲	۹۳۰۲	۱.۶	۱.۸۸	۲۸۸۹	۶۵.۰	۲۸۸۹	۵۲	۴	۱۹	-۱	-۲۸۸۸
	کل	۴۲۱۹	۱۰۰	۱۰۰	۳۵۹	-۰.۳	۱۰.۲	۲۸۳۴۳	-۱	۳۸۷۲	۲۰۷	۹۴	۳	۱۴.۹	۱	۵۵۱۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۷۰۲	-۱.۲	-۱.۲	۳۵۹۶۵	۱۷.۵	۴۸۰۶	۴	۱۱۴	۲	-۱۲۹۴	

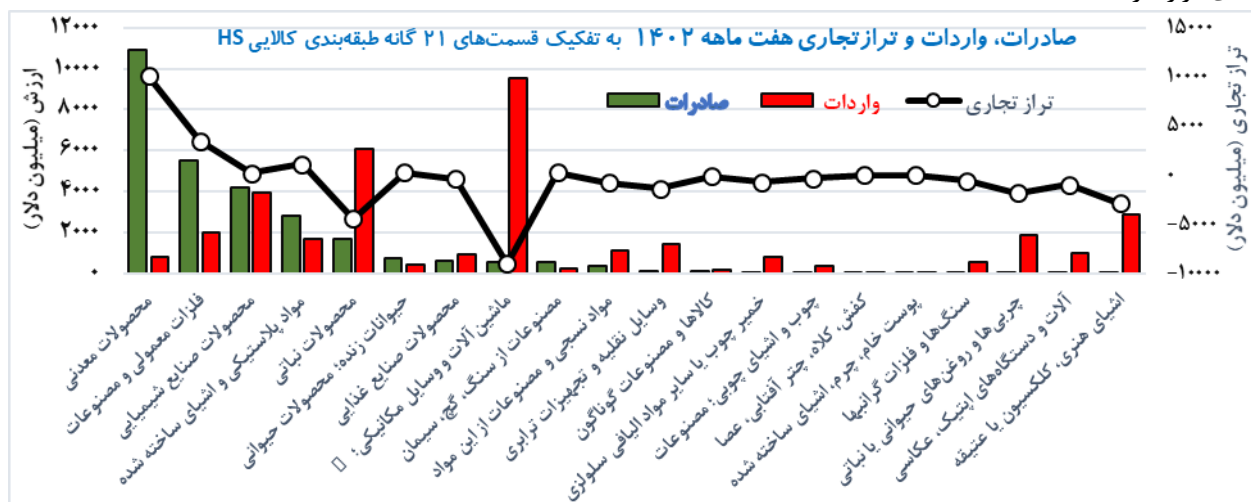
• در جدول فوق، تجارت کشور در مهر ماه سال جاری با ماه قبل و ماه مشابه سال قبل و همچنین هفت ماهه نخست سال جاری با مدت مشابه سال قبل مقایسه شده است.

• اطلاعات آماری جدول فوق برگرفته از آمار گمرک جمهوری اسلامی در سطح کدهای HS هشت رقمی است که بر اساس قسمت‌های ۲۱ گانه طبقه‌بندی کالایی HS پردازش و شاخص‌ها محاسبه و در نهایت بر اساس ارزش صادرات مهرماه ۱۴۰۲ مرتب شده است.

• رنگ‌ها در جدول از سبز به قرمز نشان دهنده وضعیت مطلوب تا نامطلوب هستند.



- **رشد صادرات و واردات در مهرماه:** به ارزش ۴۲۱۹ میلیون دلار نسبت به سال قبل ۱۰.۲ درصد رشد، همچنین نسبت به ماه قبل ۰.۳ درصد رشد داشته است. واردات نیز به ارزش ۵۵۱۴ میلیون دلار نسبت سال قبل ۱۷.۵ درصد رشد، اما نسبت به ماه قبل ۱.۲- درصد کاهش یافته است.
- **تمرکز صادرات بر سه گروه عمده کالایی در مهرماه:** در مجموع ۷۰ درصد ارزش صادرات متعلق به گروه محصولات معدنی (۳۵.۶ درصد)، فلزات معمولی و مصنوعات (۱۷.۲ درصد) و محصولات صنایع شیمیایی (۱۶.۲ درصد) بوده است.
- **سهام صادرات مهر ماه در ارزش کل صادرات هفت ماهه سال جاری:** ۱۴.۹ درصد از صادرات هفت ماهه متعلق به عملکرد مهرماه است. از این میان بیشترین سهم عملکرد صادراتی مربوط به گروه‌های کالایی محصولات معدنی (۴.۹ درصد)، صنایع شیمیایی (۲.۷ درصد)، فلزات معمولی و مصنوعات (۲ درصد)، محصولات نباتی (۲ درصد) و مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده (۱.۴ درصد) بوده است.
- **پایین بودن قیمت‌های صادراتی بر حسب دو گروه غالب کالایی:** بر اساس عملکرد صادراتی مهرماه، دو گروه عمده محصولات معدنی و صنایع شیمیایی در مجموع ۷۵ درصد تناژ صادراتی و ۵۲ درصد ارزش سبد صادراتی کشور را به خود اختصاص داده‌اند. ارزش واحد صادراتی آنها به ترتیب با ۲۲۱ دلار و ۳۵۱ دلار در تن، کمتر از متوسط ارزش واحد کل صادرات (۳۵۹ دلار در تن) در مهرماه بوده است که حاکی از نقش و اهمیت این دو گروه کالایی در قیمت واحد صادراتی کشور است.
- **افزایش تنوع کالایی و مقاصد صادراتی در هفت ماهه سال جاری:** رشد صادرات هفت ماهه با افزایش ۲۰.۷ قلم کالا و ۳ بازار جدید و دستیابی به ارزش ۲۸۳۴۳ میلیون دلاری و عرضه ۳۸۷۲ قلم کالا به ۹۴ بازار مختلف همراه شده است. همچنین رشد واردات در این دوره با افزایش تنوع کالایی با ۴۸۰۶ قلم و تنوع مبادی وارداتی با ۱۱۴ کشور همراه بوده است که مجموع ارزش واردات را به ۳۵۹۶۵ میلیون دلار رسانده است. در مجموع با توجه به الگوی تجارت خارجی کشور، تنوع کالاها و بازارها در واردات بیش از صادرات است.
- **متنوع‌ترین گروه‌های کالایی در مهر ماه:** در هفت ماهه نخست، گروه ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و ادوات برقی با صادراتی به ارزش ۷۶ میلیون دلار و با تنوع ۷۳۸ قلم کالایی، متنوع‌ترین سبد صادراتی کشور در میان گروه‌های مختلف بوده است. پس از آن گروه فلزات معمولی و مصنوعات با ۸۰ قلم کالا و سپس ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و ادوات برقی با ۴۷ قلم کالا در رتبه بعدی قرار دارد.



- **تشدید کسری تراز تجاری در مهر ماه:** با وجود رشد صادرات و متنوع‌تر شدن کالاها و بازارها در مهر ماه، رشد بیشتر واردات در مقایسه با صادرات، تجارت کشور را با کسری ۱۲۹۴ میلیون دلاری مواجه ساخته و در نتیجه کسری تراز تجاری هفت ماهه نخست به رقم ۷۶۲۲ میلیون دلار رسید. بیشترین کسری تراز تجاری کالایی به ارزش ۹۰۱۵ میلیون دلار مربوط به ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و ادوات برقی و محصولات نباتی به ارزش ۴۴۴۵ میلیون دلار بوده است.